Kā tas notiek

Šī lapa ietver informāciju par konkrētiem pārrobežu mediācijas aspektiem ģimenes lietās.

Termiņi

Lai gan mediāciju var sākt jebkurā brīdī, ieteicams to uzsākt iespējami drīz, vēlams pirms tiesas procesa uzsākšanas.

Tā kā mediācija ir rezultatīvs preventīvais instruments, ar ko var atrisināt problēmas saistībā ar bērna dzīvesvietas valsts maiņu, tā būtu ļoti ieteicama ikvienā pārrobežu ģimenes konfliktā, jo īpaši starptautiskos strīdos par bērna pārcelšanu. Protams, mediācija nav piemērota nolaupīšanas lietās, tāpēc laba prakse būtu iekļaut procedūrā izvērtēšanas iztaujāšanu. Iespējams, tas arī palīdzētu mazināt vecāku bažas un palielināt viņu izpratni par mediāciju.

Strīda puse noteikti nedrīkstētu mediāciju izmantot kā iemeslu konflikta risināšanas atlikšanai. Tas ir sevišķi svarīgi bērna nolaupīšanas lietās, kurās ir būtiski rīkoties ātri.

Mediatoriem par to skaidri jāinformē puses informatīvajā posmā vai mediācijas sākumā.

Pēc nolaupīta bērna pārcelšanas uz viņa pastāvīgās dzīvesvietas valsti mediācija būtu jāapsver arī tāpēc, lai novērstu turpmāku tiesvedību.

Cieša sadarbība ar administratīvajām/tiesu iestādēm

Ja bērna nolaupīšanas lietā ir iesaistītas centrālās iestādes un/vai tiesu iestādes, mediatoram būtu jāizskaidro pusēm, kā mediācija ietekmēs notiekošo procesu.

Atsevišķu valstu centrālajās iestādēs strādā apmācīti mediatori.

Šajā lapā ir pieejams centrālo iestāžu saraksts.

Vienošanās izpildāmība visās iesaistītajās jurisdikcijās (piekļuve attiecīgajai juridiskajai informācijai)

Lai mediācijā panāktā vienošanās būtu efektīva, tai jārada tiesiskas sekas un tai jābūt izpildāmai visās iesaistītajās jurisdikcijās.

Piekļuvi informācijai par procedūrām, kas īstenojamas iesaistītajās jurisdikcijās, var atvieglot centrālās iestādes vai centrālie kontaktpunkti mediācijai starptautiskajās ģimenes lietās.

Plašāka informācija par izpildāmību dalībvalstīs ir pieejama lapā Mediācija dalībvalstīs.

Ar valodu saistīti sarežģījumi un mūsdienu saziņas līdzekļi

Vispārīgi runājot, ir svarīgi, ka puses fiziski piedalās mediācijā. Tāpēc valstīm, kurās būtu jānotiek mediācijai, vajadzētu īstenot pasākumus, ar ko atvieglo nepieciešamo ceļošanas dokumentu, piemēram, vīzas, saņemšanu.

Ja vajadzīgs un iespējams, būtu jāpiesaista abu tautību mediatori, kuri īstenotu procesu kopā.

Mediatora būtiska priekšrocība ir abu pušu valodas vai vismaz kopīgas valodas (ja pārim tāda ir) prasme. Ja cita risinājuma nav, starpkultūru līdzmediācijas (*bi-cultural co-mediation*) gadījumā varētu būt pietiekami, ja mediators prastu vienas puses valodu un saprastu otras puses valodu. Pusēm ir jāsaprot visi juridiskie termini. Atrast mediatoru, kurš prot pušu valodu, ir svarīgi ne tikai tāpēc, lai samazinātu izmaksas (jo nebūs vajadzīgs tulks) — pastāv arī psiholoģiskais aspekts, turklāt pusēm ir jāsaprot, kam tās piekrīt.

Mediatoram arī būtu jāņem vērā pušu piederība konkrētai kultūrai un kultūru atšķirības.

Mūsdienu saziņas līdzekļu (telefona, (tiešsaistes) videokonferences, tīmekļa kameru u. c.) izmantošana palīdz samazināt izmaksas un organizēt mediāciju, ja nav iespējama pušu fiziska klātbūtne. Šādiem tehniskajiem instrumentiem vajadzētu būt pieejamiem ikvienā dalībvalstī, un būtu jāizmēģina mediācija “no attāluma”.

Lai veicinātu mediāciju, būtu jāizveido droša interaktīva mediācijas programmatūra.

Turklāt neatkarīgi no mediācijas valodas ikvienam iesaistītajam ir jāsaprot mediatora(u) izmantotā valoda un terminoloģija.

Mediācija un ar bērnu saistīts tiesas process

Vairāki starptautiskie instrumenti vispārīgi veicina miermīlīgu risinājumu meklēšanu:

- Regula “Brisele IIa”: 46. pants (mehānisms, ar ko mediācijā panāktais izlīgums iegūst spēku);
- Hāgas 1980. gada konvencija: 7. panta c) apakšpunkts (centrālo iestāžu pienākums veikt atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu bērna brīvprātīgu atgriešanos vai rastu jautājuma miermīlīgu atrisinājumu), 10. pants (pienākums veikt attiecīgus pasākumus, lai panāktu bērna brīvprātīgu atgriešanos), 16. pants (saņemšanas valstī nav jālemj par tiesībām uz aizbildnību pēc būtības);
- Hāgas 1996. gada konvencija: 31. pants (centrālo iestāžu pienākums veikt attiecīgus pasākumus, lai, izmantojot mediāciju, veicinātu savstarpēji pieņemamu risinājumu), 23. un 26. pants (atzīšana un izpilde), 16. pants (piemērojamie tiesību akti ir bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti), 7. pants (valsts, kurā tieši pirms aizvešanas vai aizturēšanas bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta, saglabā jurisdikciju īstenot bērna aizsardzības pasākumus), 24. pants (“iepriekšēja atzīšana”);
- Hāgas 2007. gada konvencija: 19.–31. pants (nolēmums ietver arī izlīgumu vai vienošanos)

Kriminālprocesa ietekme

Būtu jāņem vērā ar kriminālprocesu saistīti aspekti. Tiesu un administratīvajām struktūrām, piemēram, centrālajām iestādēm būtu jāvar sniegt pusēm vajadzīgo vispārīgo informāciju par attiecīgajiem tiesību aktiem, kas reglamentē kriminālprocesa sākšanu un izbeigšanu.

Informācija par centrālajām iestādēm / centrālo kontaktpunktu attiecībā uz mediāciju starptautiskajās ģimenes lietās.

Lapa atjaunināta: 06/10/2020

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.